

Saksframlegg

Saksmappe:
2012/37

Saksbeh:
Hilde Graff,

Dato: 19.09.2012
Arkivkode:
323.0

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Bydelsutvalget	15.11.2012
Arbeidsutvalget	12.11.2012
Barne - og ungekomiteen	08.11.2012
Arbeidsmiljøutvalget	06.11.2012
Barne- og ungdomsrådet	06.11.2012
Medbestemmelsesutvalget	13.11.2012

Barnehager, friluft og natur

Sammendrag:

Saken er todelt. Del en omhandler en redegjørelse om friluftaktiviteter generelt ved bydelens barnehager. Del to omhandler gjennomføring av hytteturer ved bydelens barnehager og behandler særskilt gjennomføring av hytteturer ved Askeladden barnehage.

Bakgrunn for saken:

Følgende vedtak i bydelsutvalget legges til grunn for del en i saken:

BU-SAK 11/35 NEDLEGGELSE AV ILADALEN BARNEHAGE

Bu sluttet seg til bydelsdirektørs forslag, men tilføyde følgende punkt:

Direktøren bes komme tilbake med en sak som vurderer søkergrunnlaget for friluftbarnehager og hvordan et slikt ønske eventuelt kan imøtekommes samt at det i saken redegjøres for hvordan friluftsopplevelser kan inkluderes i alle bydelens barnehager på en bedre måte.

Følgende verbalvedtak legges til grunn for del to i saken:

VB6: Barnehager, friluft og natur

Oslo er en by med et rikholdig og variert naturtilbud som det er viktig at byens barn tidlig lærer å dra nytte av. Naturopplevelser gir blant annet både økt kulturforståelse, økt mestringsfølelse, økt kreativitet samt et styrket fellesskap. Bydelsutvalget er svært positive til at barnehager i bydelen benytter seg av utflukter og hytteturer som del av et pedagogisk opplegg, forutsatt at dette er et frivillig opplegg som skjer innenfor eksisterende budsjetter, regelverk og avtaler. Bydelsutvalget forutsetter også at det foreligger klare rutiner og sikkerhetsberedskaper i forkant av slike turer. Bydelsutvalget henstiller derfor til bydelsadministrasjonen å legge til rette for videreføring av bruk av hytteturer, utflukter og annen bruk av naturen som en del av

det pedagogiske opplegget for barnehagene.

Saken ble behandlet av bydelsutvalget 26.04.2012. Bydelsutvalget valgte å avvise/utsette bydelsdirektørens sak og bestemte at Askeladden barnehage skulle gis anledning til å gjennomføre hytteturen under forutsetning om at nødvendig sikkerhet og at avtaleverket ble overholdt.

BU vedtok videre at det legges frem en ny sak til høsten om organisering av utflukter og overnattinger med utgangspunkt i erfaringer fra Askeladden barnehage og at det spesielt ses nærmere på:

- oversikt over lover, forskrifter og annet som regulerer sikkerhet rundt slikt turer
- forhold til arbeidstid og overtid dersom skolens avtaler legges til grunn
- krav som stilles til overnattingssteder

Saksframstilling:

Del 1 : Redegjøre for friluftsopplevelser i bydelens barnehager

Ut i fra en innsamling av informasjon fra bydelens barnehager ser vi at det i alle barnehager planlegges og gjennomføres minst en turdag i uken, mange har flere korte spontane turer i tillegg. På turdagene er den enkelte avdeling/base på tur i gjennomsnittlig ca. 3-4 timer. Hvor lenge den enkelt avdeling/base er på tur avhenger av barnets alder, tid på året, bemanning, barnets alder i forhold til om barna skal sove, barnets bevegelighets evne i forhold til temperatur og føreforhold. Tid på året i forhold til om det er i innkjøringsperiode om høsten, barnets evne til bevege seg med utstyr etter årstid. Bemanning i forhold til å ivareta sikkerheten til det enkelte barn og prosedyren barnehagene har om at ingen voksen kan gå alene på tur med barn.

Barnehagene planlegger turer hvor barna kan bruke bena for å komme frem; da blir turene kortere, men barnas fysiske utbytte er stort. Ved lengre turer brukes vogn til de yngste barna.

Turmålet for barnehagene er avhengig av formålet med turen. Nærområdet benyttes mye, da kan de minste barna gå selv og alle blir kjent i sitt nærmiljø. Steder i nærmiljøet som benyttes av barnehagene er Geitemyra skolehage, Bjølsen parken, Torshovparken, Torshovdalen, Voldsløkka, området langs Akerselva og Iladalen.

Ulike museer og parkanlegg ellers i byen benyttes også med utgangspunkt i tema planer barnehagene har.

Flere barnehager har også faste turmål i marka, som Brekkeskogen, Solemskogen og i Maridalen. Marka er veldig tilgjengelig for barnehagen, da det er mange bussruter som kan benyttes for å komme raskt og effektivt ut i marka.

Hensikten med turene er forankret i barnehagens planer, deres årsplaner og periodeplaner. Disse planene er igjen basert på Rammeplan for barnehage og sentrale føringer barnehagen er

pålagt å følge, fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Oppdragsbrev 2012 fra Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning, Barne- og ungdomsavdelingens Fokuserområder 2012-2014. Rammeplan for barnehager er delt inn i 7 fagområder, tre av dem er særlig aktuelle i forhold til barnhagens tilrettelegging for friluftsopplevelser:

Kropp, bevegelse og helse

I løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, fysiske egenskaper, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Barn er kroppslig aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder. Barns kontakt med andre barn starter ofte med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har betydning for utvikling av sosial kompetanse. Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp. Variert fysisk aktivitet både inne og ute er av stor betydning for utvikling av motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Aktiv bruk av natur og nærmiljø gir mange muligheter

Natur, miljø og teknikk

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Naturen er en kilde til skjønnhetsopplevelser og gir inspirasjon til estetiske uttrykk. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Det er et mål at barn skal få en begynnende forståelse av betydningen av en bærekraftig utvikling. I dette inngår kjærlighet til naturen, forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen.

Nærmiljø og samfunn

Barns medvirkning i det indre liv i barnehagen kan være første skritt for å få innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Barn skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Barnas ulike erfaringer fra hjem, omgangskrets og reiser vil kunne gi kunnskap om ulike samfunn.

Alle barnehager i Oslo kommune er fra januar 2013 pålagt å lage årsplaner for sin barnehager hvor malen er utarbeidet i prosjektet Oslo Barnehagen. Prosjektet har utarbeidet mal for årsplan med progresjonsplan.

Malen skal blant annet:

- sikre at rammeplanenes krav blir oppfylt
- bidra til god dialog med foreldre
- gi rom for bydelenes og barnehagenes ulike profiler og tilbud

Rammeplanen skal sikres ved at det til hver årsplan skal utarbeides en progresjonsplan for de syv fagområdene i rammeplanen. Denne planen skal vise hvordan barnehagen jobber for å bidra til utvikling og progresjon innen for fagområdene. Progresjonsplanen er delt inn i 1-2 år, 3-4 år og skolestartere.

Friluftavdelinger

To av bydelens barnehager, Mor Go'hjerta og Kongsberggata har egne friluftsavdeling eller friluftsbaser. Disse gruppene er basert på å være ute på tur 4 dager i uken i ca. 5 timer.

Avdelingen i Mor Go'hjerta har eget stamsted i Maridalen, mens basen i Kongsberggata benytter seg av ulike turmål som er tilgjengelige ved bruk av bena eller offentlig kommunikasjon. Disse avdelingene har utstyr for å være ute hele dagen hele året. De driver alle sine ulike aktiviteter ute på tur, de er forpliktet til å jobbe med alle fagområder i rammeplanen ute på tur. Stamstedet i Maridalen er bygget opp med blant annet hinder/tauløypeaktiviteter.

Barna som går i disse gruppene er i alderen 3-6 år, de fleste av disse barna får plass i gruppen etter ønske og en internfordeling av plasser når barna fyller 3 år. Det er ikke mulig å søke seg til dette tilbudet spesielt, interesserte må søke seg til barnehagen og så ønske seg over på tilbudet når barnet fyller 3 år. Pågangen av søkere til disse to barnehagene er ikke større enn gjennomsnittlig søkermasse til de øvrige barnehagene i bydelen. Barnehageopptaket ved søknadskontoret sier at de sjelden får forespørsel etter egne friluftsavdelinger. De to friluftsavdelingene er noe dyrere i drift som følge av noe tettere bemanning med hensyn til barnas sikkerhet. Barnehage-loven krever egnede og tilrettelagte lokaler til denne type tilbud.

Bydelsdirektørs vurdering:

Gjennom overordnede føringer og bydelens fokus på kvalitet i barnehagen, samt en utdyping og standardisering av bruk årsplaner i tråd med gjeldene rammeplan, mener bydelsdirektør at friluftaktiviteter er ivaretatt på en god måte i bydelens barnehager. Bydelsdirektør anbefaler at fokus blir lagt på å sikre gode friluftsopplevelser til alle barn og ikke etablere flere "rene" friluftsavdelinger.

Del 2 Hytteturer ved bydelens barnehager

BU vedtok videre at det legges frem en ny sak til høsten om organisering av utflukter og overnattinger med utgangspunkt i erfaringer fra Askeladden barnehage og at det spesielt ses nærmere på:

- oversikt over lover, forskrifter og annet som regulerer sikkerhet rundt slike turer
- forhold til arbeidstid og overtid dersom skolens avtaler legges til grunn
- krav som stilles til overnattingssteder

Hyttetur til Askeladden barnehage ble avholdt vår 2012 etter ønske fra bydelsutvalget. Rapport, utarbeidet av pedagogisk leder og fagleder, samt rutiner for gjennomføringen følger vedlagt.

Det ble registrert ett avvik fra utarbeidede sikkerhetsrutiner. Avviket går ut på at barna ikke ble sikret forsvarlig på hjemturen. Dette skyldes et uhell med bussen som gjorde at barna måtte fraktes med maksi-taxi tilbake. Denne hadde ikke godkjente barneseter. Bussens barneseter ble ikke flyttet over. Avviket er ikke kommentert i rapporten.

Bydelsdirektørs vurdering:

Med bakgrunn i bydelsutvalgets klare ønske om at Askeladden barnehage skal gis anledning til å gjennomføre hytteturer for barn i alle aldersgrupper, foreslår bydelsdirektør at barnehagen fortsatt gis anledning til å avholde hytteturer i tråd med de retningslinjer som ble

lagt til grunn for årets hyttetur (se vedlegg) og en forutsetning om at hytteturene skal være gratis for brukerne og at kostnadene dekkes innenfor barnehagens eget budsjett.

Hytteturer ved bydelens øvrige barnehager

Bydelsdirektørs vurdering er at hytteturer ved bydelens øvrige barnehager skal gjennomføres innen følgende retningslinjer:

- Hytte turer skal kun gjennomføres i bemannede hytter egnet og godkjent til formålet
- Aktiviteten skal kun omfatte de eldste barna (5-åringene) i barnehagen.
- Hytteturene skal ikke overstige 2 overnattinger.
- Kostnadene må dekkes innenfor barnehagens driftsbudsjett.
- Bemanningen skal være som beskrevet i BU-sak 12/36 (vedlagt)
- Hytteturer skal være frivillig både for brukere og ansatte.
- Hytteturer skal ikke være en rettighet for brukeren.
- Brukere skal ikke belastes med kostnader

Økonomiske, organisatoriske og miljørelaterte konsekvenser:

Avholdelse av hytteturer ved bydelens barnehager skal dekkes innenfor barnehagens egne budsjetter og skal ikke påføre bydelen økte kostnader uten at det er funnet særskilt dekning for dette. Avlønning av ansatte skal være i tråd med vedtatte saker medbestemmelsesutvalget (vedlagt).

Forslag til vedtak:

- 1) **Del 1** Beskrivelsen friluftsliv generelt ved bydelens barnehager tas til etterretning.
- 2) **Del 2** Askeladden barnehage gis fortsatt anledning til å avholde hytteturer i tråd med de retningslinjer som ble lagt til grunn for årets hyttetur (se vedlegg) og en forutsetning om at hytteturene skal være gratis for brukerne og at kostnadene dekkes innenfor barnehagens eget budsjett
- 3) Hytteturer ved bydelens øvrige barnehager skal gjennomføres innen følgende retningslinjer:
  - Hytte turer skal kun gjennomføres i bemannede hytter egnet og godkjent til formålet
  - Aktiviteten skal kun omfatte de eldste barna (5-åringene) i barnehagen.
  - Hytteturene skal ikke overstige 2 overnattinger.
  - Kostnadene må dekkes innenfor barnehagens driftsbudsjetter.
  - Bemanningen skal være som beskrevet i BU-sak 12/36, vedtak i Medbestemmelsesutvalget(vedlagt) og vedtak i Arbeidsmiljøutvalget (vedlagt)
  - Hytteturer skal være frivillig både for brukere og ansatte.
  - Hytteturer skal ikke være en rettighet for brukeren.
  - Brukere skal ikke belastes med kostnader

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

- 1)BU-sak 2012/37
- 2)Rapport fra hyttetur ved Askeladden barnehage
- 3)Protokoller og vaktplaner for avholdt hyttetur.
- 4)Vedtak i medbestemmelsesutvalget

Utrykte vedlegg:

Vedlegg til BM-sak
12f

Saksframlegg

Saksmappe:
2012/37

Saksbeh:
Hilde Graff,

Dato: 29.02.2012
Arkivkode:
323.0

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Medbestemmelsesutvalget	17.04.2012
Bydelsutvalget	26.04.2012
Arbeidsutvalget	23.04.2012
Barne - og ungekomiteen	19.04.2012
Barne- og ungdomsrådet	17.04.2012

SAK OM HYTTETURER I REGI AV BYDELENS BARNEHAGER

Sammendrag:

Saken omfatter en gjennomgang av hva som må til for at hytteturer for barnehagebarn i regi av bydelen skal kunne gjennomføres på en forsvarlig måte med utgangspunkt i sikkerhet, avtaleverk og økonomi, samt en vurdering og anbefaling fra bydelsdirektør.

Bydelsdirektør vil ikke tilrå at det gjennomføres slike turer i bydelens barnehager.

Bydelsdirektør har imidlertid utredet et opplegg basert på to overnattinger i bemannede hytter for 5-åringene og med en bemanning i tråd med arbeidsmiljøloven. Et slikt opplegg vil koste inntil 0,8 mill pr. år.

Bakgrunn for saken:

Følgende verbalvedtak er bakgrunn for saken:

VB6: Barnehager, friluft og natur

Oslo er en by med et rikholdig og variert naturtilbud som det er viktig at byens barn tidlig lærer å dra nytte av. Naturopplevelser gir blant annet både økt kulturforståelse, økt mestringsfølelse, økt kreativitet samt et styrket fellesskap. Bydelsutvalget er svært positive til at barnehager i bydelen benytter seg av utflukter og hytteturer som del av et pedagogisk opplegg, forutsatt at dette er et frivillig opplegg som skjer innenfor eksisterende budsjetter, regelverk og avtaler. Bydelsutvalget forutsetter også at det foreligger klare rutiner og sikkerhetsberedskaper i forkant av slike turer. Bydelsutvalget henstiller derfor til bydelsadministrasjonen å legge til rette for videreføring av bruk av hytteturer, utflukter og annen bruk av naturen som en del av det pedagogiske opplegget for barnehagene.

Vedtaket ble fattet med bakgrunn i henvendelser fra pårørende med barn i Askeladden barnehage etter at bydelsdirektør hadde avslått en søknad om en hyttetur med 4 ansatte og 18 barn i alderen 2-5 år med 4 overnattinger.

Saksframstilling:

Bydelsdirektør satte høsten 2010 en stopper for hytteturer i regi av bydelens barnehager. Begrunnelsen for dette var bl.a. krav om overtidsbetaling fra en fagorganisasjon samt økt fokus overfor kommunen vedrørende barns sikkerhet. I denne vurdering drøftet vi internt både faren for fysisk skade av barna og overgrep/anklage om slike overgrep overfor barna.

Det var også usikkerhet knyttet til om kommunens forsikringsordning for barn i barnehager var gyldig ved slike turer. Det er nå avklart at forsikringen vil gjelde.

Tidligere har enkelte barnehager praktisert å reise på tur med 5-åringer (siste året før skolestart) til bemannede hytter. Noen har praktisert overnatting i barnehagen. Ett unntak er Askeladden barnehage som har praktisert hytteturer a 5 dager med 4 overnattinger for alle barn (2-5 år). Dette er en ordning som har hengt igjen fra den gang barnehagen tilhørte Husmødrenes barnehager.

Etter at bydelsdirektør hadde vedtatt stopp av slike turer, mottok han våren 2011 en søknad fra Samarbeidsutvalget ved Askeladden barnehage om å avholde en ukes hyttetur (4 overnattinger) for alle barn (2-5 år). Barnehagen har 3 avdelinger. Disse skulle reise på ulikt tidspunkt. 18 barn og 4 ansatte skulle delta pr. tur. De ansatte krevde ikke overtidsbetaling. Hytta som skulle benyttes er ubemannet. Begrunnelsen for søknaden var at det har vært lang tradisjon for denne type hytteturer i Askeladden barnehage. Hytteturene har vært en del av barnehagens pedagogiske opplegg og blir av barnehagen vurdert som viktig for barnas mulighet for naturopplevelse og deres språkutvikling.

Med bakgrunn i den vurdering som ble gjort i 2010, samt at bydelsdirektør vurderte det slik at det opplegg barnehagen foreslo verken tilfredsstilte nødvendige krav til sikkerhet for barna eller arbeidsmiljølovens krav til arbeidstid for de ansatte, og søknaden ble avslått.

Praksis i andre bydeler:

Med bakgrunn i overnevnte verbalvedtak og merknad har bydelsdirektør valgt å forespørre de andre bydelene hva som er praksis der. Det er mottatt svar fra 10 bydeler. Av disse svarte 4 at barnehagene ikke praktiserte å dra på hyttetur, 2 praktiserte kun overnatting i barnehagen og 4 bydeler arrangerte hytteturer med maks 2 overnattinger men kun for 5 åringer. Ingen praktiserte overnattingsturer for barn under 5 år. 2 av de forespurte bydelene vurderte å avvikle ordningen med hytteturer med tanke på ressursbruk som følge av økt krav til sikkerhet og ansattes rettigheter.

Krav til bemanning:

Turer med barn i barnehagens/bydelens regi blir å betrakte slik at de ansatte som deltar på turen er ”på arbeid” i den tiden de har ansvaret for barna. Arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid vil følgelig gjelde. Bestemmelsene i Oslo kommunes Hovedtariffavtale om lønn legges til grunn så langt den er dekkende.

Gjennomføringsmessig er det mulig å dekke et døgn med to arbeidsskift. Hovedregelen om tillatt overtid i Arbeidsmiljøloven, § 10-6 nr. 8 gir anledning til å arbeide inntil 13 timer i løpet av et døgn, eller 48 timer i løpet av 7 dager. Det er imidlertid i AML § 10-6 nr. 9 gitt anledning til å inngå skriftlig avtale med arbeidstakernes tillitsvalgte til å utvide arbeidstiden pr. døgn til 16 timer.

Dersom slik avtale inngås, kan dagskiftet arbeide 14 timer (7 ½ time ordinær tid + 6 ½ time overtid). Ved to sovende og en våken nattevakt kan i tillegg døgnet dekkes. I kostnadsvurderingen er det lagt til grunn 3 assistenter og en pedagogisk leder på dag og 3 på natt, en våken og 2 sovende. Døgnet er delt opp på følgende måte.

7 ½ time ordinær arbeidstid (ikke medregnet kostnadmessig)

6 ½ time overtid (for gruppen ovenfor)

10 timer med en våken og 2 sovende nattevakter

Nattevaktene kan alle være assistenter, og kostnadene vurderes i forhold til 2 hvilende og en våken nattevakt.

Det finnes ikke regler for godtgjøring til nattevakt i denne type situasjoner. Konkret vil en i den gitte situasjon måtte inngå en avtale med de berørte arbeidstakerorganisasjoner for å finne en løsning i det enkelte tilfelle. I dette overslag er lagt til grunn kostnadene tilknyttet avtalepunktene som gjelder turnusarbeid i Hovedtariffavtalen. Alternativet antas å måtte være overtidsgodtgjøring, og det vil falle dyrere.

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser.

Et opplegg for grupper av 18 barn i alderen 5 år og en bemanning som angitt ovenfor vil koste ca. 14.000,- pr. døgn i økte lønnskostnader til overtid og nattillegg. I tillegg kommer utgifter til leie av bemannede hytter. Vi har innhentet pris fra Vangen leirskole. Leirskolen tar kun imot 5-åringer for et to dagers opphold. Inkludert transport, mat og aktiviteter er prisen pr. 950,-, pr. barn for oppholdet, dvs. kr. 17.000,- pr. gruppe. Dette gir en total kostnad på kr. 45.000,- for en gruppen med 18 fem-åringer.

Legger vil til grunn at barnehagene vil ha rundt 300 fem-åringer årlig gir dette en merutgift for bydelen på ca. 0,8 mill, gitt at alle benytter seg av en slik ordning.

Bydelsdirektør legger til grunn at eventuelle turer må dekkes innen bydelsutvalgets avsatte budsjett til drift av barnehager. Dette medfører at den enkelte barnehage må dekke utgiftene innen sitt tildelte budsjett. Dette betyr også at det ikke er rom for å ta inn vikarer for de ansatte som er på tur med barna.

Bydelsdirektør kan ikke se at barnehagenes budsjetter gir rom for slike utgifter, og at slike turer derfor vil gå ut over daglig drift både når det gjelder kostnader og sårbarhet i bemanningen. Bydelsdirektør mener det er riktigere ressursbruk å rette innsatsen innenfor barnehagens ordinære åpningstid for å oppnå best mulig kvalitet på det ordinære tilbudet. Bydelen ønsker at friluftsliv og opplevelser i naturen skal komme alle barnehagebarn i bydelen til gode og vil sørge for at dagsutflukter ut i naturen innarbeides i barnehagenes årsplaner.

Et opplegg slik det er blitt praktisert av Askeladden vil koste rundt kr. 162.000,- i økte lønnsutgifter gitt at barnehagene skulle reise bort med 3 barnegrupper med til sammen 48 barn i alderen 2-5 år. Utgifter til bemannede hytter a la Vangen vil i tillegg koste rundt kr. 46.000,-. Sannsynligvis vil kostnaden bli en del høyere idet små barn krever mer bemanning enn 5-åringer.

Bydelsdirektørs vurdering:

Bydelsdirektør opprettholder sin vurdering fra 2010 og anbefaler at det ikke gjennomføres slike hytteturer i bydelens barnehager.

Han har imidlertid tatt til etterretning at bydelsutvalget gjennom sitt verbalvedtak gir uttrykk for et ønske om slike turer. Han har derfor utredet et alternativ med turer, men da kun for barnehagenes 5-åringer i forbindelse med at de avslutter sitt barnehageopphold. Dette er også lik praksisen i andre bydeler med slike tilbud.

Dersom bydelsutvalget vedtar et slikt opplegg må utvalget anvisе konkret dekning for inntil 0,8 mill kroner.

Bydelsdirektør forutsetter at slike turer skal gjennomføres innen følgende retningslinjer:

- Hytte turer skal kun gjennomføres i bemannede hytter egnet og godkjent til formålet
- Aktiviteten skal kun omfatte de eldste barna (5-åringene) i barnehagen.
- Hytteturene skal ikke overstige 2 overnattinger.
- Kostnadene må dekkes innenfor barnehagens driftsbudsjett.
- Bemanningen skal være som beskrevet i saken
- Hytteturer skal være frivillig både for brukere og ansatte.
- Hytteturer skal ikke være en rettighet for brukeren.
- Brukere skal ikke belastes med kostnader

Forslag til vedtak:

Bydelsdirektør foreslår følgende vedtak:

1. Det innføres ikke hytteturer med døgnovernatting i bydelens barnehager.

Subsidiært foreslår bydelsdirektør:

1. Det tilbys en 2-dagers overnattingstur for 5-åringer i bydelens barnehager i bemannede hytter, og etter de retningslinjer som fremgår av saken.
2. Bydelsutvalget må avsette 0,8 mill og anvisе dekning av beløpet.

BYDEL SAGENE

Knut Egger
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Hytteturrapport

Askeladden barnehage, Svalene, juni 2012

Bakgrunn for saken

Askeladden barnehage har over nesten fire tiår gjennomført hytteturer med barna i barnehagen. I fem dager (én arbeidsuke) har alle barna, fra de minste til de største, vært avgårde sammen med personalet. Det har ikke vært foreldre med. Hytteturene kan sammenlignes med en storfamilie på tur og er ganske annerledes enn f.eks. en leirskole.

I 2011 bestemte bydelsadministrasjonen at hytteturene ikke lenger skulle gjennomføres. Foreldregruppa i barnehagen ønsket å videreføre hytteturtradisjonen og jobbet hardt for at barna igjen skulle få denne opplevelsen. På foreldrenes initiativ vedtok bydelsutvalget at barnehagen skulle få lov å reise på hyttetur våren 2012 og at saken skulle evalueres til høsten. Dessverre kom denne avgjørelsen så seint på våren at bare én av barnehagens tre avdelinger fikk organisert og gjennomført hyttetur.

Bydelsadministrasjonen satte en del betingelser for at hytteturene skulle gjennomføres. Disse fremgår av andre sakspapirer, men det skal nevnes at nøyaktige arbeidsplaner for personalet og våken nattevakt var blant disse.

Hvorfor hyttetur

Grunntanken bak hytteturene er at barna skal utvikle selvstendighet og trygghet, og at de skal få et nærere forhold til de andre barna og de voksne. Erfaringa har vist oss at dette fungerer etter våre mål, men vi har også registrert mange andre positive effekter av turene: Lekemiljøet endres mot det mer kompliserte og kreative, fellesskapet i barnegruppen utvikles, det er stor språkutvikling i barnegruppa, de felles opplevelsene knytter barna og voksne sammen og stimulerer til samtaler og refleksjon, og en del barn får som eneste mulighet oppleve noe som anses som en viktig del av det norske samfunnet: ferie på hytta. Vi har ennå til gode å oppleve noen negative effekter, både individet og kollektivet blomstrer under og etter hytteturene.

Hytteturen 2012

Avdeling Svalene dro på hyttetur i fire dager, fom 5. tom 8. juni.

Litt fakta

Vi hadde kort tid til å finne en passende hytte og fikk leie et hyttetun ved Lyseren. Vi ordna oss til på hovedhytta slik at ungene sov sammen på madrasser sammen med tre av personalet. Den våkne nattevakten holdt til på en hems med utsyn over hovedrommet. Én ansatt lå i egen hytte på tunet.

14 barn i aldre fra 2-6 år deltok på hytteturen. 3 barn fra avdelingen deltok ikke, 2 reiste på langtidsferie og én ble værende hjemme. Av de 14 som deltok, var det 4 som hadde vært med i 2010 (som 2-åringer), de resterende 9 var med for første gang. Mye av grunnen til at det ene barnet ble holdt hjemme, var den korte forberedelsestida. Vi har allerede fått beskjed om at barnet blir med neste år.

I forkant hadde vi et eget foreldremøte hvor vi informerte om de praktiske detaljene med turen og diskuterte innspill fra foreldrene. Det ble utdelt pakkedokument og foreldrene fylte ut en lapp med telefonnumre og navn/nr på en ekstra kontaktperson.

Det deltok 5 voksne. Alle fem var godt kjent med barna. Tre av de voksne jobber som fast ansatte på avdelinga (pedagogisk leder, barne- og ungdomsarbeider og assistent), én var ansatt som støttepedagog og én var tidligere støtteassistent. Normal bemanning på avdelingen er 3 voksne + evt ekstraressurser.

Litt om hva vi gjorde

Området rundt hytta var naturskjønt og stille. På dagene lekte ungene sammen på gresset foran hytta eller i "skogen" rett ved. Ungene fant forskjellige ting og småkryp på området som vi hadde god tid til å studere og snakke om. Vi hadde perioder med regn som gjorde at vi også var noe inne og da lekte barna med lego, de tegna eller leste bøker. Måltidene spiste vi enten inne i stua eller ute foran hytta. Siste kvelden grilla vi pølser på en tilrettelagt plass ved hytta og avslutta kvelden med skattejakt. Hytta lå ved Lyseren og hadde to båter liggende som kunne brukes. To av dagene rodde vi tur med ungene, noe det var flere som opplevde for første gang. Ungene var selvfølgelig sikret med redningsvester i passe størrelse.

Barnas utbytte av turen

For mange av barna var det den første gangen de var i naturen på en slik måte og alle viste stor glede og ikke minst ro i leken. De oppdaget mye rart og; blomster, pinner, steiner og småkryp. Noen øvde seg i fred og ro på klatring og balansering, andre ble kjent på nytt i nye omgivelser og videreutviklet vennskapene sine. Alle barna var mer avslappa og mindre masete enn vi opplever dem i hverdagen. For mange var høydepunktet kveldskosen og sovinga om natta. De lå med kosedyret sitt tett inntil vennene sine og visste at i det øyeblikket de våkna neste morgen kunne leken fortsette.

Vi merket stor forskjell på barnas lek og samhandling etter hytteturen. Leken var roligere, varte lengre, inkluderte flere og var mer avansert. Det var tydelig for oss at de ved å ha så god tid sammen, utviklet sine sosiale ferdigheter. Vi opplevde også at språket utviklet seg for flere av barna.

De ansattes utbytte av turen

De voksne på avdelinga ble bedre kjent med barna. Vi opplevde dem i andre situasjoner enn vi gjør til daglig og fikk et nærmere og tryggere forhold til hvert enkelt barn. Det ble mange gode samtaler og opplevelser sammen, noe som var hyggelig der og da, og også la grunnlag for gode situasjoner senere.

Arbeidstiden

Før turen satte fagforeninga og bydelsadministrasjonen opp en vaktliste for personalet på hytteturen. Vi erfarte fort at det var umulig å følge en rigid turnusordning. Det var mye som skjedde som alle i personalgruppa ønsket å delta på og noe det var nødvendig at alle deltok på. Vi løste det på den måten at personalet fikk tid for seg selv etter ønske og anledning. Mye av tiden var barna i rolig lek, noe som gjorde det enkelt å ta seg gode pauser. Om natten ønsket tre av personalet av å sove i samme rom som barna, og avtalte seg i mellom hvem som var hvilende nattevakt. Hele hytteturen forutsetter frivillighet fra personalet basert på

barnehagens pedagogiske idé og med ønske om større nærhet til ungene. Derfor falt det naturlig for personalet å samarbeide om hviletid og pauser og ta hensyn til hverandres behov.

Nattevakt

En av betingelsene bydelsadministrasjonen satte for hytteturen, var at det skulle være våken nattevakt. På årets tur erfarte vi at dette var helt nødvendig. Personalet sov i samme rom som ungene og hytta var naturlig nok sikret med røykvarsler osv. Det følte rett og slett litt dumt å betale for en person for å titte på sovende barn og voksne. Det hendte selvfølgelig at barn våkna, men det tok det ordinære personalet seg av.

Personalets kompensasjon

Personalet, fagforeninga (SL) og bydelen forhandlet seg fram til en avtale om kompensasjon i forkant av hytteturen. Avtalen tok utgangspunkt i den skolen har for leirskoleopphold. Personalet fikk 1000,- kr og én dag avspasering pr natt på hyttetur. Nattevakta hadde egen avtale. Fagforeningen forhandlet fram denne avtalen på vegne personalet, med bakgrunn personalets tanker om deltagelse i en pedagogisk virksomhet. Avtalen er basert på frivillighet og utløses bare hvis personalet i fellesskap ønsker å gjøre dette fantastiske pedagogiske løftet.

Sikkerhet

Det er større fokus på sikkerhet nå, enn da hytteturene ble innført. Vi mener allikevel at vi ivaretar sikkerheten på en like god måte på hyttetur som vi gjør i hverdagslivet i barnehagen. Hytta sjekkes med hensyn til brann og rømningsveier, uteområdet gås over og sikres der det er nødvendig, og innendørs sjekkes alt ordentlig før det tas i bruk. Vi har gode rutiner for å ha oversikt over barnegruppen på hyttetur, slik vi har i hverdagen. Om natta er vi tilgjengelige og sover i samme rom som barna. Vi mener at en våken nattevakt bare fungerer kosmetisk - det har ingen praktisk betydning for sikkerheten til ungene. Foreldregruppa har vært tydelig på at de heller ikke ser behovet for våken nattevakt.

Økonomi

- I samtalen med bydelsdirketør i forkant av turen, ble det klart at det var anledning til å ta egenandel av foreldrene for å reise på hyttetur. Vi valgte å ha redusert betaling for de med redusert oppholdsavgift og å ha søskenmoderasjon. Satsene ble slik: 650, 550 og 450 kr for ett barn. Halv pris for barn nr to, gratis for barn nr tre. Totalt fikk vi inn 6900,- i egenbetaling fra foreldrene.
- Hytta leide vi av KFUM/KFUK for 60kr/prs pr døgn. Vi var 13 barn og 5 voksne i 3 døgn, tot 3240,-, men fikk noe redusert pga dårlig vask ved ankomst og betalte kr 3000,- for 3 overnattinger.
- Vi tok med oss en del matvarer tilsvarende lunsjmåltidet i barnehagen. Resten av mat og annet nødvendig ble innkjøpt på forhånd.
- To av personalet stilte med biler og fikk 200,- hver i bensinpenge
- Vi fikk låne minibuss av Mor Go'hjerta barnehage
- Nattevakta har vi ikke fått oppgitt kostnadene på.
- Lønnskompensasjon ansatte, 4 personer i 3 døgn, kr 12.000,-

Regnskap hyttetur Svalene 2012		Utgifter	Inntekter
Hytteleie	kr	3000	
Innkjøp	kr	4444	
Bensin/kjøring personalet	kr	400	
Ekstra lønn personale	kr	12000	
Egenandel foreldre	kr		6900
Totale utgifter	kr	12944	

Hytteturen i år kosta altså i underkant av 1000 kr pr barn, ikke medregnet kostnadene med nattevakta.

Oppsummering

Vi i Askeladden barnehage ønsker å ha mulighet til å fortsette med hytteturer på samme måte som vi alltid har gjort. Vi er overbevist om at dette er en berikelse for hele avdelingen og at det fører til god utvikling på mange plan for barna.

Vi vet at det i de senere årene har blitt et større fokus på sikkerhet, men ser ikke at hytteturene innebærer noen større risiko enn hverdagen i barnehagen. Vi anbefaler at tryggheten anses som ivaretatt uten våken nattevakt og denne fordyrende ordningen tas bort.

Foreldrene tok initiativet til at tilbudet om hyttetur skulle fortsette. Nå i høst spurte vi foreldrene om deres og barnas opplevelser av hytteturen, svarene vi fikk var udelt positive. Blant annet fikk vi disse svarene på hvorfor foreldrene ønsker at barnet skal få muligheten til å dra på hyttetur:

- Fordi det er en utelukkende positiv opplevelse for alle i vår familie.
- Det er en fantastisk berikende del av barnehageåret og gir unike opplevelser for barnet.
- Det er en unik erfaring for barnet vårt og vi er kun lei oss for at han gikk glipp av tur i 2011. Det er fantastisk å kunne gi ham den langvarige opplevelsen sammen med kameratene han er sammen med i barnehagen.
- Som foreldre ser vi gjerne at barna få oppholde seg i naturskjønne omgivelser sammen med folk de er glade i! Barna utvikler seg fysisk, emosjonelt og intellektuelt på turen. Etter noen dagers "barnefri" for første gang på fem år følte vi oss som bedre foreldre".
- Sender gjerne med storebror neste år (han går på skolen).

Lars/Bjerkmann

Ped.leder

Jorunn Arnesen

Fagleder

Vedlegg til hytteturrapporten juni 2012.09.20

Vi fikk en stor utfordring da jeg skulle hente barna fra hytteturen.
Bussen fra Mor GoHjertas` barnehage havarerte 2 km. fra hytta.
Clutchen røk, og da sto vi der et stykke fra allfarvei. Etter en del telefoner ble
bussen hentet av Viking redningsselskap og en maxitaxi fra Ski og Follo
Taxidrift hentet barna på hytta og alle dro glade og fornøyde hjem, en time
forsinket. Taxien kostet kr.2231,-.

Jorunn Arnesen

Fagleder

Oslo kommune
Bydel Sagene

PROTOKOLL/ERKLÆRING

Til stede: Yngvil Cordtsen – tillitsvalgt, Skolenes landsforbund
Siri Berg – personalsjef
Hilde Graff – BOU-sjef
Kari Eriksen – enhetsleder, Torshov barnehageenhet
Ida Skogheim Furset - førstekonsulent

Møtetid: 22.05.2012

Referent: Ida Skogheim Furset

Protokoll/erklæring vedrørende sikkerhet i forbindelse med hyttetur for barnehagebarn i Askeladden barnehage, Torshov enhet juni 2012.

1. Samtykke fra foreldre til hytteturen skal forligge før turen.
2. Hytte (ubemannet) skal være godkjent i forhold til branntilsyn.
3. Reisen skal foregå med godkjent transport og samtykke fra foreldre til transporten skal forligge.
4. I tillegg til en våken og en sovende nattevakt, skal minimum en overnattende ansatt være tilgjengelig ved eventuelt behov i tidsrommet 22.00 – 07.00.
5. Vedlagt godkjent vaktplan skal følges.

Dato: 22.5.12

Kari Eriksen
enhetsleder

Jorunn Arnesen
fagleder

Yngvil Cordtsen
tillitsvalgt

Oslo kommune
Bydel Sagene

PROTOKOLL

Til stede: Yngvil Cordtsen – tillitsvalgt, Skolenes landsforbund
Siri Berg – personalsjef
Hilde Graff – BOU-sjef
Kari Eriksen – enhetsleder, Torshov barnehageenhet
Ida Skogheim Furset - førstekonsulent

Møtetid: 21.05.2012 og 22.05.2012

Referent: Ida Skogheim Furset

Protokoll i forbindelse med hyttetur for barnehagebarn i Askeladden barnehage, Torshov enhet våren 2012

De ansatte som er organisert i arbeidstakerorganisasjon i Askeladden barnehage er alle organisert i Skolenes landsforbund (SL).

I forbindelse med at Askeladden barnehage skal gjennomføre hyttetur i juni 2012 inngås avtale mellom bydelen og SL om

1. Arbeidstid
2. Økonomisk godtgjøring/lønn

Protokollen gjelder for tur med inntil 4 overnattinger og er utarbeidet spesielt for denne anledning etter initiativ fra SL.

Arbeidsgiver presiserer at protokollen ikke skal legges til grunn for andre tilsvarende eller liknende anledninger.

Arbeidstid

SL har i samarbeid med barnehagen utarbeidet en vaktplan som følger vedlagt. Det bekreftes fra SL at SL fyller vilkårene i aml. § 10-12 fjerde ledd: ”4) Fagforening med innstillingsrett etter arbeidstvistloven eller tjenestetvistloven kan, med unntak av § 10-2 første, andre og fjerde ledd og § 10-11 sjuende ledd, inngå tariffavtale som fraviker bestemmelsene i dette kapittel. Unntak fra § 10-8 første og andre ledd og § 10-11 femte og sjette ledd forutsetter at arbeidstakerne sikres tilsvarende kompenserende hvileperioder, eller der dette ikke er mulig, annet passende vern. For bruk av overtid etter slik tariffavtale gjelder vilkårene i § 10-6 første ledd. Arbeidstaker må i det enkelte tilfelle samtykke til overtidarbeidet. Kravet til individuelt samtykke gjelder tilsvarende der det inngås tariffavtale om en samlet gjennomsnittlig arbeidstid på over 48 timer i løpet av sju dager i løpet av ett år”.

Det skal være en bemanning på minimum 3 på dagtid mellom 09.00 – 20.00. Etter leggetid, før nattevakten går på jobb, skal det være en bemanning på minimum 2. På natt skal det bemannes med 1 våken nattevakt og 1 sovende nattevakt. Det vises for øvrig til egen protokoll for sikkerhet.

Gjennomsnittsberegning av arbeidstid, dvs. arbeidstid ut over 40t/uke skal gis kompenserende fritid innenfor en avtalt periode, maks. 8 uker.

Arbeidstid: I henhold til vedlagte plan, maks 16 timer.
Fritid: Minimum 8 timer pr. døgn.

Våken nattevakt skal i tiden etter kl 07.00 i det døgnnet nattevakten starter, ha hatt minimum seks timers hvile med hensikt søvn.

Våken nattevakt skal arbeide fra 22.00 til 07.00.

Lønn/godtgjøring

Det ble fremlagt følgende forslag fra SL:

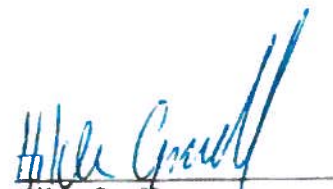
- Nattevakt avlønnes med timelønn i lønnsramme 0507 + 40 %.
- **Øvrige ansatte:**
- Hver ansatt får utbetalt daggodtgjøring pr. døgn på 1000 kroner.
- I tillegg godskrives hver ansatt med én dags avspasering pr. døgn på turen. Avspasering skjer i løpet av 8 uker etter tilbakekomst fra hytteturen.

Forslag til lønn/godtgjøring kan godkjennes av arbeidsgiver. Det må fremlegges en plan for når avspasering for den enkelte ansatt skal tas ut, denne planen skal godkjennes av enhetsleder.

Dato:

Yngvil Cordtsen
tillitsvalgt

Siri Berg
personalsjef

Hilde Gratt
BOU-sjef

SVALENES HYTTETUR TIRSDAG 5. JUNI TIL FREDAG 8. JUNI 2012 VAKTLISTE

	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag
07-08				
08-09				
09-10				
10-11				
11-12				
12-13				
13-14				
14-15				
15-16				
16-17				
17-18				
18-19				
19-20				
20-21				
21-22				
22-23				
23-24				
00-01				
01-02				
02-03				
03-04				
04-05				
05-06				
06-07				

 Jorunn Arnesen
 Lars Bjerkmann
 Kristina Halvorsen
 Kristina Halvorsen (hvilende vakt)
 Andrea Elstein Stensson
 Andrea Elstein Stensson (hvilende vakt)
 Mariann Solbrekken Jensen
 Mariann Solbrekken Jensen (hvilende vakt)
 Iver Syverud Thorsen (våken nattevakt)

Jorunn Arnesen

Til: Sagene bydel

Vår ref: AFi

Dato; 21.05.2012

Drøftinger på virksomhetsnivå

Skolenes landsforbund viser til pågående drøftinger vedr arbeidstid og kompensasjon i forbindelse med hyttetur med barn i Askeladden barnehage. Vi bekrefter med dette at tillitsvalgt Yngvil Cordtsen har full anledning til å inngå avtale på bydelsnivå på vegne av de ansatte i Askeladden barnehage.

Vennlig hilsen

For Skolenes landsforbund

Anne Finborud
nestleder

Oslo kommune
Bydel Sagene

Utskrift av møtebok

Utvalg: Medbestemmelsesutvalget
Møtedato: 24.04.2012
Tidspunkt: 10:15
Møtested: Administrasjonen, 3.etg

Følgende medlemmer møtte:

Navn	Funksjon
Knut Egger	LEDER
Marte Rønbeck	medlem
Siri Berg	medlem
Hilde Graff	medlem
Tim Sørensen	medlem
Yasmina Bougrine	medlem

Følgende medlemmer hadde forfall:

Navn	Funksjon	Repr
Atle Hillestad	medlem	
Inger Lise Myklebust	medlem	
Christian Aasebø	medlem	
Ingeborg Hamre	medlem	

Bydel Sagene

Postadresse:
Postboks 4200
Nydalen
0401 Oslo

Telefon: 02180
Telefaks:
Giro: 6004 06 04092
Org.nr.: 974 778 726

E-post:
postmottak@bsa.oslo.kommune.no
Internett:
www.bsa.oslo.kommune.no

MBU 12/9 SAK OM HYTTETURER I REGI AV BYDELENS BARNEHAGER

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

1. Det innføres ikke hytteturer med døgnovernatting i bydelens barnehager.

Subsidiært foreslår bydelsdirektør:

1. Det tilbys en 2-dagers overnattingstur for 5-åringer i bydelens barnehager i bemannede hytter, og etter de retningslinjer som fremgår av saken.

2. Bydelsutvalget må avsette 0,8 mill og anvise dekning av beløpet.

Medbestemmelsesutvalgets behandling:

Medbestemmelsesutvalget slutter seg til de premissene som i saken legges til grunn for eventuelle hytteturer.

VEDTAK (enstemmig):

1. Det innføres ikke hytteturer med døgnovernatting i bydelens barnehager.

Subsidiært foreslår bydelsdirektør:

1. Det tilbys en 2-dagers overnattingstur for 5-åringer i bydelens barnehager i bemannede hytter, og etter de retningslinjer som fremgår av saken.

2. Bydelsutvalget må avsette 0,8 mill og anvise dekning av beløpet.